

CONFERÈNCIA "LA NOVA CATALUNYA"

Manlleu, 12 de setembre de 2006

Bona tarda. Abans de res, com a president del Parlament, vull agrair la invitació a pronunciar aquesta conferència en el marc dels actes que l'Ajuntament de Manlleu organitza en motiu de la Diada Nacional de Catalunya.

Manlleu, més enllà de ser mil centenària, és sobretot una ciutat oberta, emprenedora, treballadora, que ha viscut intensament els canvis que al llarg dels segles s'han anat produint al nostre país.

La transformació de Manlleu al segle XIX, lligada a la industrialització, o la que viu els darrers anys, lligada a la globalització, són representatives de les que ha viscut i de les que viu Catalunya. De fet, segons com, Manlleu sovint és un termòmetre, un indicador que ens assenyala cap on va el país amb relació a l'evolució de les seves indústries, la immigració que acull o la convivència i l'estat dels seus barris.

Quin millor lloc, doncs, per parlar de la nova Catalunya? I vagi per endavant que vinc com a president del Parlament. No he vingut ni a fer propostes del partit en què milito ni tampoc a presentar cap estudi científic sobre Catalunya. Vinc com a president del Parlament, amb el propòsit de posar en context aspectes del nostre present com a país i compartir una sèrie de reflexions que espero que els facin pensar, que generin algun debat en el seu entorn més enllà de les properes cites electorals.

Lligat a aquest propòsit d'animar-los a pensar, a reflexionar, vull reivindicar la necessitat de recuperar el diàleg, d'escoltar, també i sobretot els qui políticament no pensen com nosaltres. Si escoltem, si establim diàleg, sempre acabem trobant punts coincidents, punts de trobada.

Els darrers temps aquest país s'ha tensat molt políticament. Alguns han tractat els adversaris polítics com a enemics a qui no donar ni aigua. I fent això, a més de perdre les formes, d'erosionar la cohesió i la convivència, perdem riquesa de

pensament; la que s'aconsegueix, precisament, amb el debat d'idees plurals, que és el que hi ha a Catalunya: pluralitat.

Ara vivim temps polítics de monòlegs en paral·lel, tancats, i ens cal recobrar el diàleg, ens cal escoltar sense prejudicis, sense estigmes negatius de sortida. I si ens tornem a escoltar sense desconfiança, podrem reconstruir els ponts caiguts que han de permetre compartir projectes i reptes de futur.

Feta aquesta introducció, vull començar explicant que parlo de la nova Catalunya per remarcar que aquesta Catalunya del segle XXI és diferent a la del segle passat. Ja no s'ajusta a les definicions o a les concepcions que en teníem fa uns anys. I compte, que el que dic per a Catalunya segurament també seria aplicable a l'Estat espanyol i a la Unió Europea, i, si som una mica agosarats de pensament, fins i tot ho podríem aplicar al conjunt del planeta.

Potser no ens posarem d'acord en si la globalització és un fenomen, un procés, una causa o una conseqüència del procés tecnològic. Però el cert és que els darrers anys s'han trencat barreres amb què la humanitat havia viscut durant dècades, fins i tot durant segles. I no es tracta de discutir si és millor o si és pitjor, perquè els nous temps són imparables, com una pluja de setembre. Del que es tracta és de veure quins efectes generen aquests canvis i d'adaptar-nos a les noves realitats sense deixar de ser nosaltres, sense renunciar ni al nostre progrés ni a la nostra identitat.

No em vull perdre gaire en aquesta reflexió inicial. Només vull situar aquesta conferència en el context global del nostre temps. És a dir, vivim temps de canvis, canvis accelerats que a Catalunya afecten o tenen moltes dimensions, que són les següents.

Dimensió humana: l'augment demogràfic, la longevitat de les persones, els moviments migratoris, els canvis en les estructures familiars, etcètera.

Dimensió territorial: la necessària vertebració del territori, els seus límits, o la introducció de la sostenibilitat com a paràmetre fonamental de tota decisió política.

Dimensió econòmica: l'economia global, les dependències energètiques, els models productius, els models d'ocupació o les deslocalitzacions d'empreses.

Dimensió educativa i cultural: multilingüisme, multiculturalitat, el famós aprendre a aprendre, la informació desbordada; ja no és tant un problema d'accés, sinó d'assimilació, de selecció i de criteri.

l respecte a aquesta dimensió cultural, em voldria aturar un momentet en un aspecte molt concret i paradoxal de la globalització: la globalització, ves per on, necessita la diversitat d'identitats, perquè se n'alimenta. És a dir, d'una banda homogeneïtza, per exemple amb internet i l'ús de l'anglès, però al mateix temps necessita i incentiva realitats particulars per difondre-les arreu.

Ho veiem, per exemple, amb el cinema asiàtic dels darrers anys, que triomfa en els festivals d'arreu del món justament perquè està fet amb una mirada i un ritme diferent de la resta. Ho veiem, per exemple, amb diferents modes musicals, literàries o culinàries, ara que alguns cuiners catalans ocupen portades en diferents punts del planeta, com en el seu moment ho van fer els cuiners bascos o els cuiners francesos.

Vull dir amb això que defensar una denominació d'origen, una marca identitària, sigui en cultura, en turisme o en la manufactura de productes, no és provincià. Justament, és un exercici propi de la globalització.

Tornem a les dimensions.

Dimensió ètica: s'observen símptomes de crisi en l'ètica ciutadana de la responsabilitat, del compromís, de la cooperació, de la tolerància, i es fa urgent articular el vincle entre les llibertats individuals i el compromís social, entre drets i deures.

Dimensió internacional: canvis en la relació amb Europa, amb la Mediterrània, amb l'Àfrica, amb l'Amèrica Llatina, etcètera.

En definitiva, doncs, una realitat nova i complexa. I, igual que tots els animals evolucionen per adaptar-se als canvis del medi ambient, les societats també viuen transformacions per adaptar-se al nou entorn de l'era de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, de l'era de la globalització. I tot això, evidentment, té la seva repercussió en el món polític.

Si posem el focus, la lupa, sobre Catalunya, veureu, veurem, que, políticament, assistim tot just al principi d'aquest procés d'adaptació. Aquesta legislatura no ha

significat la modificació global de les regles del joc. Les resistències dels poders més immobilistes s'han demostrat fortes, i la seva capacitat d'influència en el conjunt de l'Estat, inclosa Catalunya, molt alta. Però sí que s'ha iniciat una dinàmica de canvis derivats de les noves necessitats de Catalunya, propis, doncs, d'una nova Catalunya.

Els anys 1979 i 1980, amb l'Estatut i la recuperació de les nostres institucions d'autogovern, es va iniciar un cicle, un cicle que ens va portar fins al principi, justament, del segle XXI. Però el nou segle anuncià l'esgotament d'aquella etapa, la necessitat d'una nova fase de canvis, sovint tan ràpids, sovint tan importants, que en viure'ls no som conscients de la seva dimensió.

Amb el trencament del bipartidisme, amb el canvi de majories en el Parlament o amb les mobilitzacions de la societat catalana –i penseu que darrerament n'hem conegut unes quantes de molt importants, amb l'assassinat de l'Ernest Lluch, contra la Guerra de l'Iraq, contra el transvasament de l'Ebre, o la darrera del «Dret a decidir» de la nació catalana– també es visualitza l'inici d'aquest procés de transformacions polítiques. Són la primera expressió d'aquesta nova etapa política per a Catalunya, una etapa molt més complexa que l'anterior, perquè el món actual també és molt més complex. Però en aquesta major complexitat també hi ha majors oportunitats i majors reptes.

Deixin-me aquí fer un incís per parlar-los del Parlament. El Parlament també està immers en aquesta etapa d'adaptació, en el sentit de modernitzar la institució, adaptar-la als nous temps i fer-ne un instrument més útil per al país.

Hem estès l'ús de les noves tecnologies a la cambra, hem potenciat els serveis de l'espai web, hem proporcionat a les diputades i els diputats instruments moderns, útils i que són necessaris per millorar la seva feina, per fer-la més eficient, en definitiva. Hem impulsat també una nova porta de la institució i a la institució: el Canal Parlament, de televisió, que actualment vostès poden veure pel 3/24, i estem en converses perquè properament, espero, pugui tenir format via digital. Hem reformat per fi el Reglament del Parlament perquè els debats siguin oberts a la societat, més àgils, més connectats amb la realitat del moment. I hem crescut en espais; tenim el Palau en obres.

Hem portat també una intensa activitat, més intensa que mai: hem visitat el territori amb motiu de multitud d'actes i conferències com la d'avui; hem rebut més de 4.000 audiències; hem fet una exposició itinerant, que vinc d'inaugurar, justament, a Mataró, sobre la nostra història, amb més de 40.000 persones que l'ha visitat fins ara; hem fet actes institucionals al Parlament que ens han acostat a més de 16.000 ciutadans i ciutadanes; hem fet projectes educatius i tallers per a les escoles, i hem establert vincles d'àmbit internacional; el més important segurament va ser la presidència de la Conferència de Parlaments Regionals Europeus, però sempre amb l'objectiu de projectar Catalunya al món; hem teixit contactes institucionals del Parlament de Catalunya en l'àmbit europeu, en l'àmbit mediterrani, al nord d'Àfrica, a l'Àsia i a Amèrica.

En certa manera, hem ajudat a transformar la institució, n'hem fet una realitat nova, la que correspon a una nova Catalunya, una Catalunya que es trobi i mantingui el seu lloc en el nou món de la globalització.

I tanco el parèntesi. Els deia abans que no som al final, sinó al principi d'una nova etapa per a Catalunya. Ara cal aprofitar els instruments dels quals disposem, i si són insuficients, com hem comprovat aquestes darreres setmanes amb temes tan d'actualitat com el de l'aeroport o el de la immigració, cal cercar la manera de fer-nos amb els recursos, amb els instruments, que ens calguin.

Fins ara he situat el context dels canvis en el país. Ara el que voldria és traslladar-los algunes reflexions, algunes pinzellades, algunes coses que penso que necessita aquesta nova Catalunya per mirar el futur amb bones perspectives.

En primer lloc, i ho vaig repetir amb insistència durant els actes de la Diada d'ahir, ens cal fer pedagogia política, ens cal explicar qui som, ens cal explicar com som. Això, políticament, es tradueix en el fet que ens cal interès per les nostres institucions, pel funcionament de la nostra democràcia i, sobretot, per conèixer també la nostra història. Tota democràcia necessita una ciutadania formada i informada, participativa, amb cultura política. Si no és així, la democràcia es perverteix i passa de ser el govern del poble a ser la manipulació del poble.

En certa manera, recuperant aquella idea que els deia abans dels drets i els deures, tenim dret a uns bons governs, per descomptat, però també tenim, com a ciutadans, el deure d'estar ben informats, d'implicar-nos, de participar d'aquesta

democràcia, perquè cadascú de nosaltres, com a ciutadanes i ciutadans, som la millor garantia per a l'exercici dels drets al nostre país, per vetllar justament per aquesta societat més justa; per disposar, doncs, de bons governs.

Un incís per citar dos pensadors catalans del nostre temps. El filòsof Josep Maria Terricabras remarcava recentment que no podem acceptar la visió de la condició de ciutadà com a mer client de l'Administració. No es tracta de pagar diners i exigir, sinó de participar, de ser part de la democràcia. La política no és ni pot ser un mercat. La democràcia no és un mercat. Govern del poble. Com a molt, ho podem comparar amb una cooperativa de la qual tots podem formar part. No som clients, doncs.

En paral·lel a Terricabras, el sociòleg Salvador Cardús fa unes setmanes també feia referència al fet que tot dret exigeix un deure, una responsabilitat i fer un bon ús del seu exercici. Ell posava diferents exemples significatius: la neteja dels carrers i no embrutar-los, l'atenció sanitària i tenir cura d'un mateix, etcètera.

Ambdós, per tant, recordaven que «ciutadania» és quelcom més que pagar impostos i que totes i tots tenim responsabilitats. Tenim deures ètics a complir amb el nostre entorn, amb la nostra ciutat, amb el nostre país. Drets i deures, doncs. Volem una bona democràcia? Hi tenim dret, però ens cal ser conscients que la bona democràcia, la democràcia de qualitat, ens exigeix deures: formació, informació i pensament crític.

Ens repeteixen un missatge polític. D'acord. Pot ser encertat. Però, en quines raons es fonamenta el missatge? No els posaré els exemples que em vénen al cap, perquè no vull que m'acusin de partidisme, però pensem dues vegades en algunes de les coses que frívolament s'han repetit aquesta legislatura.

Ahir i avui, i en algun article recent, he insistit en aquesta necessitat de fer pedagogia, perquè, malgrat la presència destacada de la vida política en els mitjans de comunicació, el nostre, per desgràcia, continua sent un país marcat per una cultura política feble. Segurament es tracta d'una debilitat comprensible, causada per la mala herència de quaranta anys de dictadura i de repressió política i agreujada per aquestes dinàmiques de l'actualitat, però que aquesta feblesa del país sigui comprensible no vol dir, en cap cas, que hagi de ser acceptable. No ens ho podem permetre, com a país.

Un exemple del que deia de fer pedagogia: quants dels presents pensen que l'1 de novembre votem per escollir el president de la Generalitat? L'1 de novembre no votarem per escollir el president de la Generalitat, sinó que votarem els representants que uns i altres partits tindran en el Parlament. I són les diputades i els diputats al Parlament els qui elaboren i voten les lleis i els qui escullen el president de la Generalitat, perquè nosaltres tenim una democràcia parlamentària, no un règim presidencialista. L'executiu, el govern, pot presentar projectes de llei, però és el legislatiu, el Parlament, el que els aprova o els rebutja. És el Parlament el que escull el president de la Generalitat i el que també el pot canviar mitjançant una moció de censura. I és el president, per contra, qui pot dissoldre la cambra i convocar noves eleccions al Parlament, que és el cas en què ens trobem en aquests moments. Tot plegat, el famós equilibri de poders que propugnava Montesquieu i que en certa manera forma part de la tradició històrica de Catalunya des de les assemblees de pau i treva, el primer precedent d'institució parlamentària de tot Europa, cap allà el segle XI, ni més ni menys.

És la història, el camí del passat cap al present, el que ens ha fet com som, el que ens ajuda a entendre la realitat i el que ens pot permetre veure més fàcilment el camí del present cap al futur.

El nostre no és un país de veritats úniques, ni vol més imposicions de les que ja ha patit. I per això és políticament plural, com ho demostra, de fet, la diversitat de partits presents en el Parlament i en tants i tants ajuntaments i consells comarcals del nostre país.

La nostra és una nació que defuig la violència, que prefereix el pacte i el diàleg, que coneix en carn pròpia que els conflictes només es tanquen amb diàleg, amb decisions lliures, no imposades per la força.

Potser per això, malgrat les discrepàncies que sempre sorgeixen en la discussió política, el nostre és un parlament on es guarden les formes, on sempre es respecta els altres representants del poble. En el nostre Parlament segurament no hi ha l'agressivitat que podem trobar en altres parlaments.

La nostra història ha estat els darrers segles una reivindicació de llibertat i d'autogovern. Encara ara, Catalunya demana més autogovern, més capacitat per decidir el seu camí de progrés. Per això, per exemple, el 89 per cent dels

representants al nostre Parlament van votar el 30 setembre de l'any passat una proposta ambiciosa de nou Estatut, i per això també alguns dels representants d'aquest Parlament adverteixen que amb l'Estatut finalment aprovat no n'hi ha prou, que caldrà cercar altres vies per anar més enllà del que es va acabar acceptant en determinats aspectes.

Perquè no es tracta només de símbols, no es tracta només de sentiments, de justícia, ni tan sols de llibertat. Es tracta de governar-se des de la proximitat, de manera més efectiva i eficient, perquè el govern que és proper no solament és més coneixedor de la realitat, sinó que la comparteix, i està més implicat a trobar solucions i respostes als problemes, a ser eficient, perquè a l'hora de passar comptes amb la gent no el protegeixen centenars de quilòmetres, perquè és a prop, perquè les prioritats no es dispersen en l'infinit d'un gran estat.

De fet, la reivindicació de més autogovern connecta amb la realitat global de què parlava al principi. Connecta amb el principi de subsidiarietat propugnat per la Unió Europea, que ens diu que el poder de decisió sempre ha d'estar en el nivell de govern més proper possible, el més proper a les persones, el més proper al territori. Connecta també amb el canvi de paradigma de les organitzacions lligat a les noves tecnologies i a la globalització. Les estructures piramidals són cada cop més obsoletes, tant com ho són les antigues piràmides. És el torn de les organitzacions en xarxa, més flexibles, més àgils, que poden adaptar-se als canvis accelerats del nostre temps.

Per això la nova Catalunya no es conforma ni pot conformar-se a ser un bloc mil·lenari de la inútil piràmide, sinó que intenta aconseguir i esdevenir un nòdul, un nòdul referent en la xarxa del món globalitzat.

Impulsar euroregions, aspirar a ser estat o federalitzar l'Estat espanyol són, en aquest sentit, diferents cares de la mateixa moneda: la necessitat d'actuar amb més llibertat, d'alliberar-nos de la llosa del centralisme lent i inoperant, propi d'altres èpoques, de segles passats, no pas del segle XXI.

De fet, els experts ens diuen que en el nou escenari global els més competitius són els països petits que es mouen cap a l'exterior, que treballen i pensen sense fronteres i que cerquen a la resta del món mercats, tecnologia i capital. Situen en 10 milions d'habitants, aproximadament, el límit per a una regió estat òptima

econòmicament, i posen com a exemples a seguir Dinamarca, Suècia, Noruega, Singapur, Irlanda i Finlàndia, amb economies més eficients, riques i productives que les dels grans estats.

El professor Ramon Tremosa cita amb insistència l'expert en globalització Kenichi Ohmae, per a qui és determinant que una regió estigui disposada a disposar d'un aeroport global, així com d'unes bones infraestructures de transport amb la resta del món. Hi afegeix un ensenyament superior de qualitat i, sobretot, l'actitud d'obertura mental envers el mercat global. Podríem dir que aquesta és la Catalunya que intenta ser portes enfora, oberta cap a l'exterior.

Però, al mateix temps, amb la globalització, són molts els qui cada dia més arriben al nostre país. La immigració és un fet imparable, diguem-ho clar. Va lligada a les desigualtats entre unes zones i altres del planeta. Als qui ho resolarien tot amb mà dura, barrant fronteres, cal recordar-los que ni la primera potència militar del món no ha pogut aturar per la força l'entrada d'immigrants il·legals. Podem suavitzar impactes, podem canalitzar, però siguem-ne conscients: no podem aturar la immigració. En alguna conferència he posat l'exemple de la pluja i les rieres del Maresme, aquelles que tantes vegades hem vist emportar-se cotxes fins al mar. De vegades cau un aiguat, molta aigua en molt poc temps. Les tempestes són inevitables, però que provoqui o no provoqui destrosses, que n'aprofitem més o menys l'aigua, això sí que està en les nostres mans.

L'arrel, la solució de fons, passa per l'acció internacional, per incidir en els països d'origen i fer-ho a escala europea. Això no ho pot arreglar Catalunya, ni tan sols Espanya. Ha de ser una acció prioritària de tota la Unió Europea. I mentre això no es resolgui, i em temo que va per llarg, els efectes a casa nostra continuaran augmentant.

El de la immigració, doncs, és un repte, un dels més grans al qual ens enfrontem en aquests moments. Un repte perquè ofereix, pot oferir, potencialitats de progrés: la seva aportació cultural, però sobretot la il·lusió, l'empenta i la disposició a l'esforç de la persona que ve de nou. I tot això s'ha de saber canalitzar socialment. Però, sobretot, és un repte perquè comporta problemes en el lloc d'acollida.

Problemes, diguem-ho clar i sense embuts. Problemes generats pels xocs d'ignorància cultural mútua, problemes pel trencament dels febles punts d'equilibri socioeconòmic del país. En el nostre cas, situats a la cua en despesa social de l'antiga Europa dels quinze, l'augment de demandes socials en habitatge, en salut, en ensenyament, posa el sistema en situació de crisi. Cal enfortir, doncs, el sistema de protecció social i cal que estigui al més adaptat possible a les necessitats de Catalunya, a les necessitats de cada ciutat.

Resoldre la situació, canalitzar els problemes, és responsabilitat dels governs de les diverses administracions, de totes, perquè exigeix mesures globals però també diferenciades en cada punt del territori, ja que la immigració és moltes coses, però en cap cas és homogènia, i els seus efectes són molt diferents d'un indret a un altre.

Per això cal un planejament propi a escala catalana i a escala local allà on calgui. No podem esperar que es trobi una solució miraculosa en un ministeri de Madrid o en una oficina de Brussel·les per afrontar el nostre dia a dia. El que no podem acceptar, i també cal dir-ho en veu alta, és que els nostres governs no solament es vegin mancats d'instruments per actuar, sinó que, a més a més, l'Estat traslladi immigrants en secret a Catalunya, tal com va passar al mes passat en una acció que, per desgràcia, no és nova, sinó repetida al llarg del temps. Sense informació, sense capacitat per planificar respostes que encaixin amb la realitat, molts municipis del país es veuen desbordats, i la llavor de la misèria i el conflicte s'escampa arreu del territori.

Tot plegat ja fa anys que dura. No crec que els digui res de nou que vostès no sàpiguen, que no hagin viscut. La situació, però, s'agreuja cada mes, cada dia que passa. Per això aquest estiu hem vaig plantejar la necessitat urgent d'un debat responsable sobre la qüestió en el Parlament –segurament haurem d'esperar que passin les properes eleccions– i que vagi més enllà de l'encreuament d'acusacions entre líders polítics que hem acabat sentint aquest estiu. És un debat massa important perquè pugui ser ventilat a cops de titular de premsa i petits fragments de declaracions en els mitjans. Requereix rigor, sinceritat, diàleg, reflexió i, sobretot, voluntat de trobar solucions i no pas vots.

Un cop fet aquest debat estarem en situació d'arribar a un pacte sobre la immigració, a un acord en l'àmbit català a partir del qual poder bastir respostes planificades per part del Govern de la Generalitat, però també, i això és molt important, per part dels governs municipals, dels ajuntaments, que aquests dies es poden llevar un matí qualsevol amb un centenar de refugiats sense sostre ni aliments a les portes del seu municipi.

Catalunya ha de ser capaç d'articular respostes, però per fer-ho cal un bon finançament, calen competències i cal fer bé el disseny i la implementació de les polítiques necessàries. La nació catalana ha de ser prou forta per acollir i implicar els nousvinguts. Cal fer que se sentin part d'un projecte, del nostre projecte de nació, un projecte en què el nostre poder de decisió precisament sigui cada cop més gran, en què els drets i les llibertats del poble català siguin ampliat.

El primer pas, però, és, hi insisteixo, millorar el sistema de protecció social a Catalunya. Les polítiques socials han de ser per a tothom, per als nousvinguts, però també, i sobretot, per als que ja hi eren. Només així, entorn d'un país que atén les necessitats de tots, farem pinya, farem front comú. Si no ho fem així, si deixem que les comparacions, les sensacions de tracte desigual, predominin al carrer, no solucionarem cap problema. En tot cas, el multiplicarem.

Ens cal, doncs, tenir clars els nostres valors, els nostres principis, els que assumim com a comuns, els que fonamenten la cohesió i la bona convivència en qualsevol societat, i alhora disposar d'un sistema de protecció social desenvolupat, fort, que permeti als nousvinguts, en la teoria i en la pràctica, per exemple, una cosa tan elemental com l'aprenentatge del català, compartir temps i costums, apropar-se a la nostra manera de fer i de ser.

Només així es trencaran les pors i les desconfiances mútues. Només així aconseguirem l'enriquiment cultural i vital que prediquen els qui parlen de multiculturalitat i dels factors positius de la immigració. Aquests factors positius existeixen, sense cap mena de dubte, però són potencials. Ara com ara només existeixen en potència; necessiten tota una sèrie de mesures administratives i socials que els facin realitat.

En definitiva, com venia a dir recentment en Joan Subirats en un article molt interessant, fins ara, el que s'ha fet tots aquests anys, mentre s'anunciava la

situació actual, ha estat posar pedaços, s'ha intentat guanyar temps en espera d'alguna resposta miraculosa. Ja és hora d'encarar la situació, de desenvolupar el que ell en diu una «hipòtesi causal», és a dir, definir clarament el problema, no anar a remolc de puntuals desgràcies o de declaracions que s'escalfen i plantejar-hi solucions, i a més a més fer-ho a escala europea.

Començo a allargar-me, però voldria encara remarcar-los un parell d'idees. La primera: sentit de país i unitat en els grans temes. S'ha demostrat que sense unitat Catalunya no pot fer front als grans reptes del país. I no parlo de reivindicacions nacionals, o no solament. Parlo, en tot cas, de necessitats de país. El finançament, les infraestructures de transport o la immigració necessiten molt més que un govern fort; necessiten la voluntat compartida. Determinades qüestions han de passar per sobre d'interessos particulars i de tàctiques a curt termini. Calen estratègies de fons, objectius comuns compartits, clars. Cal pensar a llarg termini per sobre de reaccions puntuals i d'interessos particulars.

I ja n'hi ha prou, de missatges fatalistes –allò que diuen: «Ja es veia a venir», «no podem crear falses esperances»– i d'invocacions al realisme. No critico el dogma del realisme perquè sigui republicà, i disculpin l'acudit dolent. No podem negar la realitat, és cert, però tampoc no podem acceptar ser un país resignat. Si hi ha fermesa, si hi ha unitat, si hi ha voluntat, la història ens ho demostra, tot és possible. «Hi ha una força més poderosa que l'energia atòmica: la força de la voluntat», deia Einstein.

La caiguda del mur de Berlín semblava impossible fa uns anys, però ara ja és història; semblava impossible que els motoristes es possessin el casc; semblava impossible que en determinats àmbits no fumés absolutament ningú; era una lluita inútil aturar el transvasament de l'Ebre, perquè hi havia molts interessos econòmics de construcció i de camps de golf al darrere; era impossible implantar la sisena hora a les escoles, o semblava que mai no arribaria el moment de trobar camins pacífics per trobar justament la pau a Euskadi. Tot és possible, però cal fermesa, cal convicció, cal voluntat, cal unitat. El problema no és la dificultat del repte, sinó l'abast de la nostra voluntat. Com diu una famosa cita d'Arthur Clarke, «l'única possibilitat de descobrir els límits del que és possible és aventurar-se una mica més enllà, cap a l'impossible».

I acabo, acabo amb un darrer missatge. Aquesta legislatura que tot just mor no és el final de res. Aquesta legislatura que ara acaba, justament, forma part del principi d'un nou cicle. Els propers anys segurament veurem modificacions de la Constitució espanyola, veurem canvis en l'estructura institucional de l'Estat, veurem més canvis en el sistema de finançament de Catalunya, veurem canvis en les lleis bàsiques de l'Estat, i a Catalunya, per exemple, fan cua el nou ordenament territorial, la vertebració del territori, la llei electoral i importants canvis en qüestions com l'habitatge, la immigració, el tractament de la dependència, la seguretat, etcètera.

Tenim el futur en les nostres mans. Tenim totes i tots, en definitiva, molta feina per endavant, perquè el de la nació catalana és i ha de ser un projecte compartit de futur, un projecte que s'ha de bastir sobre realitats comunes del present i sobre les expectatives d'una Catalunya més lliure per governar els seus reptes i resoldre els seus problemes, en la mateixa línia que altres països de l'Europa Occidental segueixen amb èxit els darrers anys. És a dir, el nostre és i ha de ser un projecte de país que cerqui l'eficiència, pràctic, palpable en els seus efectes de desenvolupament social i econòmic. Volem ser competitius en el nou món de la globalització i tenir capacitat de resposta àgil i immediata per cobrir els reptes i les necessitats de qualsevol punt del nostre territori. Hi insisteixo: un projecte de present i futur orientat a millorar les possibilitats i les expectatives de les nostres ciutadanes i els nostres ciutadans, de les nostres empreses, del conjunt de Catalunya. Sense oblidar la història, sense oblidar que el 1714 Barcelona va caure.

És cert que el curs de la nostra història no va canviar aquell dia, que el camí ja era donat per la successió de fets anteriors, però en la seva càrrega simbòlica, en el punt i a part de la sagnant entrada de les tropes borbòniques a Barcelona i dels anys posteriors de repressió a gran part del país, és senzill entendre que el catalanisme no beu d'afanys imperialistes ni d'insolidaritats egoïstes, com tantes vegades ens han volgut fer creure des de fora de Catalunya. El catalanisme beu, justament, de la recerca de la llibertat, del dret a decidir.

I és aquesta recerca de la llibertat, del dret a decidir, el sentiment que fa tossudament imparabile la recerca de l'autogovern, la voluntat d'escollir el futur

propi, el futur de la nació catalana en el món de la globalització. Volem que la nova Catalunya, la del present, la del futur, sigui millor i més lliure. I estic convençut que tots plegats ho aconseguirem.

Moltes gràcies per la seva atenció, i visca Catalunya!